

L'Alguer busca pont

"Els viatges sentimentals no justifiquen la creació d'una línia marítima, ni tampoc d'una línia aèria. Es cert que els visitants catalans augmenten. Abans veniva un català a l'Alguer i ho sabiva tot el poble; ara ja no és així, però nosaltres sem un municipi turístic i els nombres són el que fa pensar i actuar les companyies navilieres i aèries. La major part del nostre turisme ve encara d'Itàlia, i després de Finlàndia, Alemanya o França. Per això hem de potenciar turísticament l'Alguer entre els catalans, és una manera magnífica per trencar l'aïllament que tenim amb la resta de la catalanitat". Enric Loffredo, responsable de la corporació turística de la Costa del Coral, la denominació comercial en la qual es troba inclosa la ciutat de l'Alguer, té molt clara l'estratègia per crear, amb versemblança econòmica, el pont que l'Alguer demana: turisme. Turisme català.

Fins ara, l'Alguer era per a molts un enclavament exòtic a l'illa de Sardenya, aquell poble on, no se sap ben bé per què, parlen català; recordat romànticament en reunions de

L'Alguer no vol ser el cantó exòtic de la catalanitat i demana un pont (aeri i marítim) amb els Països Catalans. Ofereix cultura i llengua comunes, però també una immillorable oferta turística.

poetes i jocs florals i visitat, després de fer mil transbords, per catalanistes irredempts. Allí trobaven una ciutat monumental, mediterrània i acollidora amb uns 40.000 habitants, dels quals, segons les enquestes, el 45% parlen en català; i mil referències catalanes capaces d'emocionar els més incrèduls: Hotel Balear, Passejada de València, i a l'església del Carme un altar per a la Verge dels Desemparats i un altre per a la de Montserrat; la Geperudeta i la Moreneta juntes mar enllà.

Ara, l'estratègia dels operadors turístics locals intenta normalitzar les relacions i superar l'àmbit purament intel·lectual. L'entrada de Carles Sechi com a síndic (alcalde) en les darreres eleccions, celebrades l'any passat, ha donat el suport institucional a l'estratègia. Sechi, que prové del món catalanista de l'Alguer com a responsable que va ser de l'Obra Cultural, ha fet de la catalanitat de la ciutat una de les principals raons per a ser triat. Impulsar oficialment els cursos de català que realitza l'Obra Cultural, incloure programació en català en el recentment restaurat teatre municipal, continuar amb la retolació catala-

na de places i carrers i les classes en català que ja cursen desenes de “minyons”, potenciar els intercanvis amb universitats dels Països Catalans... les iniciatives són moltes i l'objectiu només un: integrar l'Alguer en l'espai cultural que li correspon.

Sechi, però, és realista: “Els intercanvis culturals pugen i cada vegada anem a més. Enguany seran els responsables de la Junta Qualificadora de Coneixements del Valencià els qui examinaran els alumnes de les nostres classes de català, seixanta estudiants de la Universitat de València han passat aquí una setmana i ja tenim un conveni signat amb la Universitat de les Illes Balears. Però, a més d'aquests contactes, als algueresos ens és vital una línia directa amb els Països Catalans, per dues vies: un televisiva, amb l'arribada de TV3, i una altra física, amb un vol setmanal directe a l'Alguer. Això asseguraria un intercanvi constant de gent i reforçaria l'interès dels algueresos per la seua pròpia llengua”.

Arribar a l'Alguer des de qualsevol capital dels Països Catalans és fins ara un procés llarg. Per avió (l'Alguer té un magnífic aero-

L'Alguer, la ciutat de Sardenya on parlen català, és un municipi bàsicament turístic, amb un nucli medieval ben conservat i moltes mostres del gòtic tardà. Platges netes, grutes naturals i un clima magnífic omplen una oferta que, fins ara, ha atret més els nòrdics que els catalans. Ara, els dirigents de la ciutat han descobert que el turisme també pot ser una eina immillorable per a mantenir i enfortir la catalanitat de la ciutat.

port), és absolutament necessari fer un transbord en alguna capital italiana, com Milà o Roma, i per vaixell cal prendre alguna de les línies franceses que connecten per *ferry* els ports de Toló i Marsella amb Còrsega i, posteriorment, amb Sardenya. L'única manera ràpida d'arribar-hi és aprofitant els vols xàrter que entitats culturals com Acció Cultural, que organitzà un viatge per Setmana Santa, Òmnium Cultural i d'altres preparen de tant en tant; una connexió insuficient si es vol que la presència catalana ultrapasse la mera anèdota. “Nosaltres –comenta el síndic Carles Sechi– ja hem fet estudis amb els agents comercials, i pensem que sí que seria rendible un línia aèria. De moment negociem sobre el supòsit d'una connexió entre Mallorca i l'Alguer i prompte tindrem una conversa amb els responsables de la companyia Air Nostrum. L'oferta de l'Alguer és original. A banda d'oferir al turisme català, valencià i de les Illes un lloc on es parla la sua llengua, ens oferim també com a porta de tot Sardenya, i fins i tot com a lloc des d'on abordar còmodament Itàlia després de passar uns dies. De

L'Alguer, país català de Sardenya

JORDI SEBASTIÀ

Nucli antic de L'Alguer. Els carrers mantenen l'estructura medieval.

L'Alguer, Alghero en italià, és l'única ciutat que manté viu el record més evident de la dominació catalana de l'illa de Sardenya: el català. Batejada primer com a Barceloneta i conquistada per Pere III el 1354, la ciutat ha mantingut la catalanitat, malgrat que passà a mans dels Savoia després de la guerra de Successió i entrà en un període d'incomunicació i decadència.

Aïllat durant segles, el dialecte alguerès, a vegades difícil per als altres catalanoparlants, conserva molts arcaïsmes, com "gonella" per faldeta, i ha incorporat molts mots sards i italians. La supervivència de la llengua ha estat provocada per la fidelitat dels seus parlants i les successives onades de catalans que envaïren i repoblaren la ciutat molt ben considerada i presti-

giosa per als diferents reis catalanoaragonesos. Fins a la guerra de successió, la preponderància del català fou total i encara després, el 1850, va ser imprès a Càller un catecisme en català per ordre del bisbe de l'Alguer. La religió i l'església catòlica han estat un aliat magnífic per a la llengua catalana ja que ininterrompudament cada diumenge se celebra a la catedral una missa en "alguerès". Els textos catalans, redactats oficialment pel monestir de Montserrat i acceptats pel Vaticà han permès la continuïtat de la tradició, i també de la celebració de la Setmana Santa, on els ritus i càntics estan fets en català, al contrari que els sards, que no tenen textos sancionats pel Vaticà i no poden, per tant, oficiar religiosament en la seua llengua.

possibilitats, n'hi ha moltes, des d'estades compartides a Mallorca i l'Alguer, que podrien anar juntes en els paquets turístics, fins a viatges ecològics per l'illa, amb la ciutat com a base. Però, insisteix, si el turisme català no té un volum important, serà difícil plantejar aquests projectes als *tour-operators*."

Les ones prohibides. La impossibilitat legal que TV3 arribi a l'Alguer fa més important la connexió "turística". Segons la llei espanyola, només les televisions d'àmbit estatal, siguen públiques o privades, poden emetre per satèl·lit, i les televisions autonò-

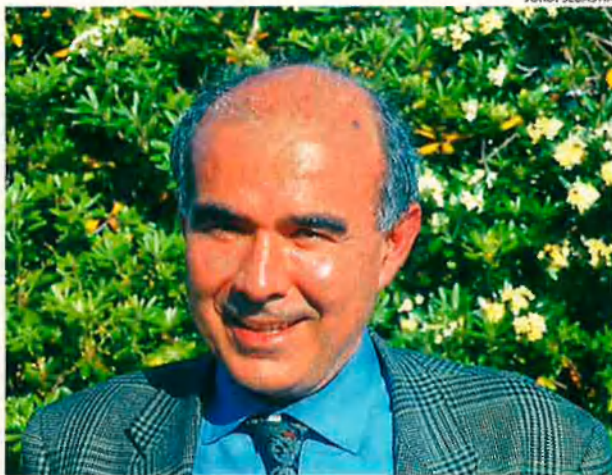
miques mai no poden tenir àmbit estatal. L'única possibilitat de fer arribar programes en català a la població de l'Alguer seria, i en aquest sentit ja han començat també les negociacions, l'adquisició per part de l'Ajuntament d'alguna emissora local i la incorporació de programes de producció pròpia cedits per TV3 o Canal 9. Sechi, que no vol avançar encara res en aquest sentit, reconeix que li faria molt de goig poder veure la telesèrie *Poble Nou* a casa i creu que, sens dubte, podria repetir a l'Alguer l'èxit que ha tingut al Principat.

Així doncs, les iniciatives culturals han estat les úniques connexions entre la ciutat sarda

i la resta dels Països Catalans. Retrobades després de molts anys d'aïllament a finals del segle passat, les relacions es van enfortir molt durant la primera del segle, moment de naixement del moviment anomenat el Retrobament, amb la creació del Centre Catalanista la Palmavera i les visites de membres de l'IEC a la ciutat. L'Alguer començava a concretar la seua identitat, diluïda dins de les reivindicacions sardes i el ferri centralisme italià.

Però, malgrat això la ciutat i els moviments "algueristes" s'enfronten a un procés que el poeta i estudiós alguerès Rafael Caria descriu així en el proleg al seu llibre poètic *Els Asfòdels* publicat el 1992: "Qui és dins les coses alguereses sap molt bé que l'alguerisme contemporani és un 'moviment' folklòric i antagònic al catalanisme; si catalanisme vol dir obertura al món i a la universalitat de la cultura sense renegar la pròpia, alguerisme és, per natura, sinònim de localisme, de tancament..."

Sechi reconeix el problema però creu que ambdues formes de sentir es poden unificar:

JORDI SEBASTIÀ

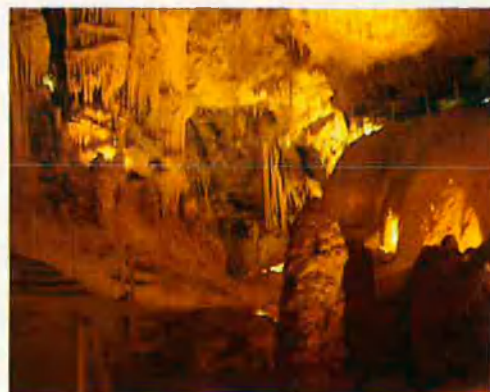
Carles Sechi, el síndic de l'Alguer. Triat per una coalició d'esquerres, ha fet del catalanisme una de les reivindicacions bàsiques de la seua campanya.

"En el fons els parlants algueresos són els qui han salvat i mantingut la llengua, per això no podem enfrontar-nos a ells, encara que la mantinguin molt dialectalitzada i molts no en siguin conscients de la unitat amb el català. Hem d'ésser molt diplomàtics i actuar amb cura i mà esquerra. Per això nosaltres fem cursos d'"alguerès" i d'altres de català normatiu per a gent amb un major nivell. Enguany, per primera vegada, aquests cursos tindran un suport explícit de l'Ajuntament, ja que abans depenien només de l'Obra Cultural, que és una entitat privada. Hem d'arribar a fer veure que alguerisme vol dir catalanisme aquí, a Sardenya".

La institució pot provocar aquest canvi i a ningú no se li escapa que un ajuntament amb sintonia catalanista i ple d'idees pot ser el desllorigador més eficaç de la catalanitat latent dels algueresos. També en són conscients els italianistes recalcitrants, però minoritaris, que ja han començat a aixecar les veus d'alarma pel que diuen "indicis separatistes".

Les etiquetes quadribarrades de "L'Alguer, País Català" amb què les tendes de *souvenirs* tanquen els regals dels turistes tenen ja un altre sentit que el merament folklòric-decoratiu i el "Pont de mar blava" comença a concretar-se en ales d'avió i cascs de vaixells sota la consigna que no hi ha res com moure l'economia per a consolidar els lligams culturals.

Jordi Sebastià

Imatges del paisatge marítim amb el cap de Caça i les coves de Neptú. Alguns dels punts turístics més atractius de l'Alguer.